

Рамкові настанови щодо відповіді освіти на пандемію С O V I D - 19 2020 року

Фернандо М. Реймерз,
Ініціатива з інновацій у глобальній освіті,
Гарвардська вища школа освіти
Андреас Шляйхер,
Директорат з питань з освіти і навичок,
Організація економічного співробітництва та
розвитку

Резюме

Метою доповіді є підтримка прийняття рішень в освіті для розроблення та впровадження ефективної освітньої відповіді на пандемію COVID-19. У документі пояснюється, чому заходи соціальної ізоляції, що є необхідними, блокуватимуть навчання у школах протягом кількох місяців у більшості країн світу. Відсутність цілеспрямованої та ефективної стратегії для захисту можливості навчатися протягом цього періоду призведе до значних втрат у навчанні для здобувачів освіти.

Керівникам освітніх систем та організацій пропонується розробити плани щодо продовження навчання з використанням альтернативних методів на період необхідної соціальної ізоляції. Ми пропонуємо рамку напрямів, які потрібно охопити такими планами.

На основі швидкого оцінювання освітніх потреб та існуючих відповідей у дев'яноста восьми країнах у доповіді визначено найбільш важливі потреби, на які варто реагувати в цих планах, а також галузі, які, можливо, будуть більш проблемними в рамках упровадження планів. У доповіді також розглядаються освітні реакції різних країн на кризову ситуацію. На підставі аналізу даних останнього дослідження PISA, у доповіді описуються проблеми, з якими стикаються різні системи освіти в аспекті онлайн освіти в якості альтернативного методу.

Вступ

В умовах, коли пандемія COVID-19 нищить світ, необхідно звернути увагу на задоволення освітніх потреб дітей та молоді під час кризи. Цей документ має на меті підтримати керівників освіти на різних рівнях управління освітою, у державних та приватних закладах освіти, шляхом формулювання адаптивних, узгоджених, ефективних та адекватних відповідей на кризу, яка суттєво погіршить освітні можливості в усьому світі. Безумовно, пандемія COVID-19 передусім є питанням системи охорони здоров'я, та пом'якшення його впливу буде сильно залежати від дій вчених та фармацевтичних виробників у розробленні вакцини та інших лікарських засобів для профілактики і лікування інфекції COVID-19, як і пошуку варіантів доставки таких ліків масштабно. За відсутності ефективних фармацевтичних засобів, пом'якшення впливу пандемії залежатиме від дій працівників охорони здоров'я і державних службовців з уповільнення темпів поширенню інфекції шляхом запровадження таких заходів як соціальне дистанціювання.

«Ці масштабні нефармацевтичні заходи різняться між країнами, але включають соціальне дистанціювання (наприклад, заборона великих зібрань та поради особам не спілкуватися поза своїми домівками), закриття кордонів, закриття шкіл, заходи щодо ізоляції осіб з симптомами та тих, з якими вони контактували, а також запровадження широкомасштабної ізоляції окрім необхідних внутрішніх переміщень».

Оскільки за прогнозами вакцина може бути вироблена у кращому випадку у вересні 2020 року, через повних шість місяців, основна стратегія, що є доступною для запобігання швидкому поширенню інфекції у найближчій перспективі, буде включати соціальне дистанціювання. Хоча ця стратегія, у разі прийняття всією або більшою частиною населення, швидше за все уповільнить швидкість зараження, як це спостерігається в Китаї, Японії, Кореї та Сінгапурі, її ефективність залежить як від своєчасного та ефективного керівництва політичними лідерами, так і сприйнятливих і дисциплінованих громадян. Інформація щодо лідерства та наслідування в різних країнах світу різні, принаймні дотепер, що потребуватиме продовження заходів з соціального дистанціювання. Це збільшить тривалість пандемії та її вплив. Поточна та очікувана ситуація з інфікованими та загиблими сьогодні та у наступні місяці є катастрофічною. Центр системних наук та інженерії (CSSE) при Університеті Джона Хопкінса звітують про 788 522 підтверджених випадків у всьому світі, 37 878 смертей станом на 30 березня 2020 року. За оцінками дослідників Імперського коледжу в Лондоні у 2020 р. глобальний вплив пандемії призведе до 20 мільйонів померлих у разі запровадження ефективних нефармацевтичних заходів, та 40 мільйонів померлих без таких заходів. Тільки в США, доктор Ентоні Фоці, директор Національного інституту алергії та інфекційних хвороб прогнозує, що пандемія може спричинити від 100 000 до 200 000 смертей.

З огляду на масштабність впливу пандемії це не лише питання охорони здоров'я. Пандемія, і відповіді, необхідні для її стримування, вплинуть на соціальне, економічне та політичне життя. Обмеження щодо мобільності, яка спричинена соціальним дистанціюванням, призвела до зменшення економічного попиту та пропозиції, що сильно впливає на бізнес і зайнятість. Цей вплив буде тяжчим для найбільш вразливого населення в країні, як і в країнах з найслабшою інфраструктурою охорони здоров'я.

Обмеження, спричинені нефармацевтичними заходами, як соціальне дистанціювання, вплинули також на освіту на всіх рівнях, і будуть впливати принаймні декілька місяців, оскільки учні і викладачі не можуть фізично зустрічатися в школах і в університетах.

Ці обмеження можливості зустрічатися під час зatoryжної пандемії, ймовірно, обмежать можливості учнів і студентів навчатися в період соціального дистанціювання. Добре відомо, що час, витрачений на навчання, або навчальний час, є одним з найнадійніших прогнозів розрахунку можливості вчитися. У США дослідники вивчили наслідки «втрати навчання влітку», продемонструвавши, що тривале переривання навчання викликає не тільки скорочення часу навчання, але спричиняє втрату набутих знань і навичок. Огляд досліджень про літні втрати в навчанні у США демонструє, що протягом літа учні на канікулах втрачають еквівалент одного місяця навчального року, втрати знань та вмінь з математики більші, ніж з читання. Втрати також є більшими в учнів з меншим рівнем доходу.

Крім того, відмінності в отриманні учнями підтримки від батьків, які можуть надати їм освітні можливості безпосередньо вдома або отримати доступ до них приватно, відмінності у можливостях різних типів шкіл у підтримці навчання своїх учнів віддалено, та відмінності між учнями в їхній стійкості, мотивації та володінні вмінням вчитися самостійно і за допомогою Інтернету можливо загострять вже існуючий розрив у можливостях отримання навчання.

На додаток, відмінності між шкільними системами щодо можливості надання ефективних відповідей щодо організації навчання в умовах непередбачуваності посилять прогалини у можливостях різних юрисдикцій. В результаті відсутності ефективної відповіді щодо організації освіти, пандемія COVID-19, ймовірно, призведе до найбільшого розриву освітніх можливостей на покоління. Цей розрив вплине на життєдіяльність людей і перспективи їх громад.

З цієї причини вкрай важливо, щоб керівники освіти вжили негайних заходів для розроблення і впровадження стратегії для пом'якшення впливу пандемії на освіту. Ми вважаємо, що співпраця може допомогти освітнім лідерам у розробленні ефективних відповідей щодо освіти, і що першою й найпростішою формою співпраці є обмін знаннями про те, що школи, громади та країни роблять сьогодні для захисту освітніх можливостей в період пандемії.

Метою цього документа є підтримка такого процесу обміну знаннями. Цей документ містить основу для керівництва розвитком освітніх стратегій у конкретному контексті, на основі результатів оперативного опитування, яке було проведено протягом 18-27 березня 2020 р. Респонденти відповідали онлайн стосовно викликів в освіті, які спричинені пандемією, їхнього реагування на ці виклики та про ресурси, що використовуються в даний час для підтримки освіти альтернативними засобами. Опитувальник, який ми розробили з цієї метою, представлено в Додатку А. Опитувальник було поширено через мережі освітян та лідерів в мережах ОЕСР та Ініціативи з інновацій в глобальній освіті при Гарвардській вищій школі освіти за сприяння колег з освітніх організацій, таких як "Save Children", "WISE" тощо.

Дослідження не є репрезентативним щодо юрисдикцій та зацікавлених груп, воно було орієнтовано на опитування респондентів, які б відображали розмаїття поглядів й позицій в освітньому секторі. Респондентів попросили надати інформацію, що слугує для характеристики їхньої точки зору, їхньої позиції, інституції, країни, рівня управління, яких стосуються їхні відповіді. Їх попросили надати електронну адресу для зв'язку. Були включені тільки ті опитувальники, які містили відповіді на більшість запитань та представляли точку зору.

Нижче ми пропонуємо контрольний перелік для керівництва щодо розроблення освітніх стратегій під час пандемії. Він може використовуватися національною, державною чи місцевою владою у сфері освіти або лідерами освітніх мереж. У країнах, де міжнародні організації співпрацюють з урядами для підтримки розвитку освіти, вони можуть взяти на себе роль сприяння розроблення відповіді для розвитку освіти в цей період.

Орієнтовний перелік відповідей освіти на пандемію COVID-19

1. Створіть робочу групу або координаційний комітет, який матиме повноваження на розроблення й реалізацію освітніх відповідей на пандемію COVID-19. За можливості забезпечте, щоб члени робочої групи були представниками різних одиниць системи освіти та шкільних мереж і представляли важливі й різноманітні напрями для інформування про їхню роботу, наприклад, навчальні програми різних департаментів, підготовку вчителів, інформаційні технології, представників вчителів, представників батьків, учнів, представників промислового сектору, коли це доречно.
2. Розробіть графік та засоби частоті та регулярної комунікації між членами робочої групи протягом періоду, коли буде діяти соціальне дистанціювання.
3. Визначте принципи, які лежатимуть в основі стратегії. Наприклад: захист здоров'я учнів та персоналу, забезпечення академічного навчання та надання емоційної підтримки учням та вчителям. Ці принципи дозволять зосередити увагу на ініціативах, які потрібно здійснити, і допоможуть впорядкувати час та інші обмежені ресурси.
4. Розробіть механізми координації з органами охорони здоров'я, щоб заходи з питань освіти синхронізувалися з питаннями охорони здоров'я та сприяли просуванню цілей та стратегій охорони здоров'я, наприклад, навчання учнів, батьків, вчителів та персоналу необхідності соціального дистанціювання.
5. Переорієнтуйте мету курикулуму з урахуванням існуючих реалій, коли механізми отримання навчальних результатів зруйновано. Сформулюйте, що потрібно вивчити в період соціального дистанціювання.
6. Визначте доцільність використання варіантів для відновлення часу навчання після закінчення періоду соціального дистанціювання, наприклад, інтенсивний період перед початком нового навчального року.
7. Визначте засоби надання освітніх послуг. Коли це можливо, вони повинні включати онлайн навчання, оскільки це забезпечує найбільшу універсальність та можливість взаємодії. Якщо не всі учні мають обладнання та зв'язок, шукайте шляхи, щоб забезпечити таких учнів всім необхідним. Дослідіть партнерські стосунки з приватним сектором та громадою з метою забезпечення ресурсами (обладнанням та зв'язком).
8. Чітко визначте ролі та очікування для вчителів, щоб ефективно керувати та підтримувати навчання учнів у новій ситуації за допомогою прямого навчання, де це можливо, або керівництва для самостійного навчання.
9. Створіть веб-сайт для спілкування з вчителями, учнями та батьками щодо цілей курикулуму, стратегій, запропонованих заходів та додаткових ресурсів.
10. Якщо стратегія онлайн навчання не є можливою, розробіть альтернативні шляхи забезпечення учнів освітніми послугами, що може включати телевізійні програми, якщо можливе партнерство з телевізійними станціями, подкасти, радіопередачі та навчальні комплекти в цифровій чи паперовій формі. Дослідіть можливе партнерство з громадськими організаціями та приватним сектором для реалізації цієї стратегії.
11. Забезпечте адекватну підтримку найбільш вразливих учнів та сімей під час реалізації плану альтернативної освіти.
12. Посилуйте комунікацію та співпрацю між учнями для сприяння взаємному

навчанню та добробуту.

13. Створіть механізм своєчасного професійного розвитку для вчителів та батьків, щоб вони мали можливість підтримувати учнів за новою методикою навчання. Створіть умови, які сприятимуть співпраці вчителів та професійних спільнот, а також підвищать автономію вчителів.

14. Визначте відповідні механізми оцінювання учнів за необхідності.

15. Визначте відповідні механізми переходу до наступного освітнього рівня та завершення навчання.

16. За необхідності перегляньте нормативно-правову базу таким чином, щоб зробити онлайн освіту та інші способи навчання можливими, та, таким чином, щоб підтримувати автономію та співпрацю вчителів. Сюди входить надання кредиту шкільного дня на дні, в які проводиться навчання за альтернативними навчальними планами (день навчання у школі зараховувався за день дистанційного навчання).

17. Кожна школа повинна розробити план безперервності діяльності. Для підтримки шкіл, органи освіти можуть надати приклади планів в інших школах.

18. У випадку, коли школа забезпечує харчування учнів, розробіть альтернативні способи доставки їжі учням та їхнім сім'ям.

19. У випадку коли школа надає інші соціальні послуги, такі як підтримка психічного здоров'я, розробіть альтернативні форми забезпечення.

20. Школи повинні розробити систему спілкування з кожним учнем і форму щоденної реєстрації кожного учня. Можливо, у вигляді текстів від вчителів, якщо батьки мають доступ до мобільних телефонів.

21. Школи повинні розробити механізми щоденного зв'язку з вчителями та працівниками школи.

22. Школи повинні надавати інструкції учням і їхнім родинам щодо безпечного використання екранного часу та онлайн інструментів для збереження благополуччя учнів та їх психічного здоров'я, а також забезпечувати неповнолітнім захист від онлайн загроз.

23. Визначте інші шкільні мережі чи системи та створіть форми регулярного спілкування з ними для обміну інформацією про ваші потреби та підходи щодо їх вирішення, з метою обопільного навчання, як спосіб сприяння швидкому вдосконаленню навчання в нових умовах.

24. Переконайтеся, що керівники шкіл отримують фінансову, матеріально-технічну та моральну підтримку, якої вони потребують для досягнення успіху.

25. Розробіть комунікаційний план. Складіть мапу ключових контактів та ключових повідомлень для підтримки реалізації освітньої стратегії під час екстреної ситуації та переконайтеся, що вони ефективно транслюються через різні канали.

Пріоритетні дії країн

Для того, щоб зробити свій внесок у мінімізацію впливу пандемії та запобігти освітнім втратам впродовж періоду необхідного соціального дистанціювання освітні лідери повинні зайняти активну позицію. Вони також повинні долучитися до створення можливостей, щоб допомогти переміщеним внаслідок пандемії набутти нових компетентностей, полегшуючи їхню реінтеграцію у ринок праці.

Для досягнення цих цілей органам освіти може стати в нагоді створення певної групи або координаційного комітету оперативного лідерства, що б опікувалася (опікувався) відповіддю освітян на пандемію, розробляючи стратегію з чіткими планами щодо її імплементації, здійснюючи моніторинг реалізації цієї стратегії, і, де це можливо, співпрацюючи з подібними групами з інших освітніх юрисдикцій задля отримання інформації про аналогічні поточні зусилля та їхні результати і пришвидшуючи набуття досвіду та неперервне удосконалення своєї стратегії. Оскільки пандемія є надзвичайно адаптивною небезпекою, необхідно створювати можливості для швидкого навчання та постійного удосконалення. Крім того, при реагуванні на цю адаптивну проблему важливою буде співпраця – аби забезпечити реалізацію функції щодо навчання учнів, кожному потрібно буде активізуватися та покинути свою зону комфорту. Можна поради вибудувати діяльність цієї оперативної робочої групи за двома часовими рівнями. На першому, у найближчий період, увагу має бути зосереджено на завершенні поточного навчального року. На другому ж зусилля має бути сфокусовано на наступному навчальному році у разі, якщо до його початку вакцину не буде розроблено і якщо заходи щодо соціального дистанціювання залишатимуться необхідними. Ці різні часові діапазони мають також впливати на різноманітні варіанти дій. У найближчій перспективі, наприклад, навряд чи є можливість для надання освітніх послуг розгорнути онлайн освіту в тих країнах чи шкільних системах, в яких ще нема наявності інфраструктури для того, щоб забезпечити онлайн навчання та загальний доступ до технічних засобів. Буде необхідним застосування інших можливостей, дешевших та порівняно простіших для реалізації, наприклад, навчання по радіо або навчального телебачення. Разом з тим, у середньостроковій перспективі можна забезпечити створення інфраструктури для навчання онлайн, і це буде інвестицією, позитивний вплив якої, скоріш за все, зберігатиметься впродовж значного часу й після завершення поточної небезпечної ситуації.

2. Ефективне реагування структур охорони здоров'я вимагає підтримки з боку освітніх інституцій. Задля того, щоб стримати швидкість зараження, системи освіти мають координувати свою роботу з органами охорони здоров'я, здійснюючи навчання учнів, батьків, вчителів та всього суспільства щодо необхідності немедикаментозних заходів, таких як соціальне дистанціювання.

3. Освітня стратегія має запобігати освітнім втратам, які є наслідком немедикаментозних заходів, націлених на зменшення впливу пандемії, і ці втрати, скоріш за все, будуть значними, дорівнюючи принаймні двом місяцям навчального року а, можливо, й більше. Проте треба визнати, що надзвичайні обставини, за яких можна було б продовжувати будь-який альтернативний формат освіти під час пандемії, не дозволяють системам та інституціям реально досягати тих же самих цілей. Це вимагає зміну пріоритетів у встановленні курикулярних цілей та визначення того, що має вивчатися у період соціального дистанціювання. Для цього кожній школі слід мати певний план, який гарантуватиме наступність в роботі під час пандемії. Підтримка школам щодо розробки таких планів неперервності могла би надаватися засобами кураторства та шляхом надання доступу до

подібних планів, які розробляються іншими школами. Наприклад, школа у м. Атертон, Каліфорнія, пояснює, як вона застосовує порівняльний аналіз при розробці свого плану:

«Вітання з Кремнієвої долини. У дусі поширення досвіду та міжнародного співробітництва ми, приватна середня школа «Sacred Heart» м. Атертон, здійснюємо розсилку нашого Адаптивного плану неперервності навчання. Наш план є продуктом співпраці колег з нашого закладу та з усього світу. Ми спиралися на наш власний досвід та на досвід інших. Наш план базується на відомих найкращих методиках очного та дистанційного навчання. Крім того, він корелюється з досвідом, запозиченим від колег з міжнародних шкіл та шкіл з усього світу, які раптово у певний момент були змушені закритися на багато тижнів внаслідок пандемії. Ми вдячні нашим колегам-педагогам з усього світу, які щедро запропонували нам свої спостереження та досвід, особливо з «Taipei American School» на Тайвані та «Concordia International School» у Шанхаї.

4. Поступаючись лише підтримці навчання, ключовим пріоритетом закладів освіти має бути благополуччя учнів та персоналу. Цій меті сприятиме підтримка ефективних соціальних стосунків між здобувачами освіти та педагогами. Схоже, що довготривала пандемія та її численні наслідки для здоров'я, доходів і добробуту громадян та громад напружать психічні ресурси всіх, у тому числі учнів та вчителів. Педагоги та керівники систем освіти мають чітко та наочно формулювати свої цілі щодо благополуччя та дотримуватися стратегій, які допомагатимуть підтримувати здоровий спосіб життя в умовах глобальної ситуації у сфері охорони здоров'я, наслідками якої будуть втрата численних життів та шкода для здоров'я громадян, зокрема й членів тих громад, де живуть учні. Оскільки такий негативний фактор безпосередньо стосується кожного учня та педагога, він може впливати на їхню мотивацію та функціонування. З цих міркувань продовження освітньої діяльності, у тому чи іншому форматі, може сприяти благополуччю учнів під час кризи, зберігаючи почуття нормального стану та організованості, а інакше ситуація буде непередбачуваною, адже нормальне функціонування індивідуумів стримується через обмеження щодо пересування.

Розвиток навичок, ставлень, цінностей, цілеспрямованості, стійкості та впевненості в своїх силах має недвозначно культивуватися через діяльність, яка виховує емоційний зв'язок та підтримку. Існує потенційний конфлікт між забезпеченням здорового способу життя та значно подовженим перебуванням перед екраном внаслідок переходу до дистанційного навчання. Системи освіти та навчальні заклади мають винайти правильний баланс стосовно цього конфлікту. Бажано буде також чітко запропонувати закладам надавати консультації батькам та учням щодо безпечного використання онлайн засобів, соціальних мереж, теле- та відео-ігор.

5. Надзвичайно важливо підтримувати форми організації, які забезпечують учням час для участі у передбачуваних та структурованих навчальних заходах. Коли це можливо, останні мають базуватися на онлайн діяльності, оскільки вона надає найкращі можливості для інтерактивного навчання. Щоб цього досягнути, потрібно забезпечити доступ до технічних засобів та мережі тим учням, які цього доступу не мають. Якщо це неможливо, для передачі змісту навчання учням мають застосовуватися інші засоби, такі як телебачення, радіо, подкасти, DVD та навчальні комплекти.

Цей зміст слід моделювати так, щоб учні мали можливості для зворотного зв'язку та взаємодії. У разі, якщо пандемію не буде взято під контроль до початку нового навчального року, може бути необхідним мати в наявності дві різні стратегії на коротко- та середньострокову перспективи. При короткостроковому варіанті не є доцільним, скоріш за все, створювати мережеву інфраструктуру та забезпечувати технічними засобами всіх учнів у системах, де такі засоби ще не є доступними. В результаті, може бути необхідним спиратися

на низьковартісні технології, такі як радіо та навчальне телебачення.

Проте, надзвичайно важливим є здійснювати інвестування у розвиток такої інфраструктури там, де вона є недостатньо розвинутою – це те, що складно робити на базі звичайних навчальних бюджетів, але це може розглядатися як важлива інвестиція у контексті відповіді на цю пандемію. Ця інвестиція могла би забезпечити учнів та вчителів технічними засобами та доступом до мережі через підтримку певної моделі онлайн навчання, яка дозволяє найкращу можливу взаємодію у реальному часі учнів між собою, учнів і вчителів між собою, з батьками, а також створення шкільних мереж та професійних спільнот вчителів різних шкіл.

6. Роль вчителів є важливою для успіху освітньої практики, навіть важливішою за матеріальне середовище у школах чи технічну інфраструктуру. Коли структурований ефект часу та місця, який генерують школи, зменшується, а домінуючу роль починає відігравати онлайн навчання, роль вчителів не зменшується, а навпаки посилюється. Вчитель зберігає важливе місце у спрямуванні навчання учнів через безпосереднє викладання або через методичну допомогу, яка надається при самостійному навчанні, в синхронних та асинхронних режимах.

7. Дуже важливо сприяти професійній співпраці та навчанню вчителів, а також надавати вчителям доступ до ресурсів та онлайн-платформ для спільної роботи (технології та кураторські освітні ресурси) з тим, щоб вони могли бути в курсі швидко мінливих викликів і необхідних освітніх та соціальних заходів реагування і могли підтримувати навчання своїх учнів у будь-якій формі, в якій це можливо, в ідеалі онлайн. Налагодження партнерських відносин між школами та вищими навчальними закладами може стати способом розширення можливостей округів та шкільних систем для забезпечення адекватного професійного розвитку вчителів і батьків.

8. Важливо створити ретельно підібрані каталоги високоякісних освітніх ресурсів відповідно до стандартів і курикулуму як один із шляхів для полегшення доступу учнів та вчителів до відповідних навчальних матеріалів. Там, де керування з боку державних органів є недоцільним, альтернативою може служити краудсорсінг, базований на репутаційних показниках, включно із системою рейтингів, які включають погляди вчителів на цінність різних сайтів. Нерозумно очікувати, що вчителі опікуватимуться своїми власними ресурсами.

9. У багатьох юрисдикціях школи надають учням різноманітні соціальні послуги, а також забезпечують харчування. Щоб продовжувати надання цих критично важливих послуг та підтримки, мають бути розроблені альтернативні механізми доставки. Для цього може знадобитися така ж гнучкість, яка є необхідною для підтримки інноваційних відповідей, запропонованих у цьому документі, наприклад, замість доставки їжі, що може бути складним з логістичної точки зору, можливо більш ефективним буде переказувати кошти родинам, які використовують банківську систему, а вона, схоже, ефективно функціонує в більшості країн. Необхідно докласти всіх зусиль для полегшення зв'язків і співпраці між вчителями та родинами.

10. Для підтримки узгодженості та взаємодії вирішальне значення має стратегія комунікації, оскільки під час пандемії вся шкільна система прагне підтримувати освіту. Найважливішим елементом комунікаційної стратегії є спілкування з родинами. Звичайні засоби зв'язку, голосова пошта та флайєри можуть бути непридатними, тому опора на довірений персонал школи або працівника, який здійснює зв'язок зі школою, може допомогти інформувати батьків про те, що вони можуть робити, щоб підтримувати своїх дітей, і надавати підтримку в цьому.

11. Нормативно-правова база повинна забезпечувати освітнім установам необхідну

гнучкість для вироблення адаптивних заходів реагування на кризу. Наприклад, в тих юрисдикціях, де онлайн навчання не визнається державними органами в якості альтернативи особистому навчанню, ці бар'єри мають бути усунені. Аналогічним чином, велика гнучкість може знадобитися для організації роботи вчителів і для того, щоб вчителі знаходили баланс між освітніми послугами, соціальною підтримкою, професійною взаємодією з колегами і роботою з родинами. Крім того, кандидати на посаду вчителя можуть не мати змоги завершити необхідні години навчальної практики, передбачені ліцензійними вимогами їхньої юрисдикції. Освітнім закладам може знадобитися більша гнучкість, щоб визначити, в який спосіб оцінити, що кандидати на посаду учителя продемонстрували необхідні компетенції для завершення навчання.

При реагуванні на цю серйозну адаптивну небезпеку подібна же гнучкість вимагатиметься від профспілок при тлумаченні контрактів таким чином, щоб допомогти вчителям працювати за надзвичайних обставин, якщо треба буде вчити учнів під час пандемії.

12. Подібна же гнучкість відносно фондів і правил дозволить підтримувати інноваційні методи навчання учнів під час пандемії, можливо з потенційно цінним довгостроковим ефектом. Наприклад, нинішня пандемія - це нагода для посилення залученості батьків і для надання батькам допомоги в отриманні ними компетентностей для ефективного та підтримувального виховання їхніх дітей. У деяких країнах існує нестача вчителів, і ця нагода могла би відкрити шлях для майбутніх помічників вчителів або вчителів, використовуючи фонди розвитку робочої сили для підготовки батьків як професійних педагогів. Це також пом'якшило би фінансовий вплив цієї кризи на домогосподарства з низьким рівнем доходу.

13. Внаслідок соціального дистанціювання економічні відносини буде дезорганізовано і тим, хто постраждає від цієї дезорганізації, буде потрібна допомога з реінтеграції до трудових ресурсів після скасування дистанційних заходів. Період дистанційного режиму є нагодою для надання можливостей навчатися онлайн з метою розвитку професійних навичок. Під час цієї надзвичайної ситуації урядам слід шукати партнерських відносин з приватним сектором, щоб розширювати доступність цих можливостей, в режимі онлайн або за допомогою аналогічних механізмів.

Як країни відповідають на пандемію?

Ми включили 330 відповідей для аналізу від 98 різних країн. Декілька відповідей було отримано від освітніх організацій, що працюють у декількох країнах. Від більшості країн (75) було отримано три або менше опитувальників, а 13 країн були представлені більш ніж 5-ма опитувальниками. У таблиці 1 представлено інформацію щодо кількості опитувальників, що були отримані від кожної країни.

Таблиця 1. Країни, які брали участь в опитуванні, та кількість відповідей, отриманих від країн

Країна	Кількість респондентів	Країна	Кількість респондентів	Країна	Кількість респондентів
Афганістан	10	Гватемала	1	Палестина	1
Алжир	4	Гаїті	1	Панама	1
Аргентина	6	Гондурас	2	Парагвай	1
Австралія	3	Угорщина	2	Перу	4
Австрія	2	Ісландія	2	Філіппіни	5
Бахрейн	2	Індія	14	Польща	5
Бангладеш	5	Іран	1	Пуерто-Ріко	2
Бельгія	3	Ірак	2	Катар	1
Бенін	2	Ірландія	4	Румунія	2
Ботсвана	1	Ізраїль	3	Російська	1
Бразилія	3	Італія	6	Саудівська Аравія	1
Болгарія	2	Японія	4	Сінгапур	1
Камерун	2	Йорданія	2	Словенія	1
Канада	3	Кенія	5	Південна Африка	7
Чад	1	Косово	1	Південна Корея	3
Чилі	2	Кувейт	1	Іспанія	19
Китай	3	Киргизія	1	Судан	1
Колумбія	6	Латвія	1	Швеція	2
Коморські острови	1	Ліван	1	Швейцарія	1
Коста-Ріка	6	Ліберія	1	Танзанія	3
Чеська Республіка	2	Литва	2	Таїланд	1
Еквадор	3	Малаві	1	Туніс	5
Єгипет	3	Малайзія	2	Туреччина	3
Республіка Ель-	3	Мальта	1	Уганда	2
Англія	1	Мавританія	1	Велика Британія-	1
Естонія	4	Мексика	15	Об'єднані Арабські	6
Фінляндія	2	Середній Схід	1	Велика Британія	4
Франція	12	Непал-М'янма	1	США	25
Грузія	1	Непал	2	Уругвай	2
Німеччина	4	Нідерланди	3	В'єтнам	1
Гана	3	Нігерія	5	Ємен	1
Глобальний рівень	3	Норвегія	1	Замбія	1
Греція	2	Пакистан	8	Зімбабве	2

Source: Source: Global Education Innovation Initiative at Harvard and OECD Rapid Assessment of COVID-19 Education Response. March 18-27, 2020

Респондентами були вчителі, шкільні наставники та радники, директори шкіл, шкільні інспектори, професори, технічний та управлінський персонал в громадських організаціях в галузі освіти, включаючи провайдерів професійного розвитку, освітніх адміністраторів, радників та відповідальних за освітню політику в міністерствах освіти і в мережі приватних шкіл, технічний та управлінський персонал в міжнародних організаціях розвитку, та освітні консультанти.

Закриття шкіл та зміни в отриманні навчальних результатів

Відповідно до відповідей респондентів, переважна більшість країн отримала урядові директиви щодо невідвідування навчальних закладів учнями та викладачами. Тривалість карантину варіюється від 2 тижнів до місяця, в залежності від ситуації. У декількох випадках карантин був встановлений на невизначений термін. Лише у чотирьох країнах: Комори, Гондурас, Російська Федерація, Сінгапур карантин був встановлений не раніше з 20 березня. У невеликій кількості країн освітня політика в умовах пандемії охоплює комбінацію від дій відповідно до обставин до повного закриття шкіл. В Аргентині школи залишили відкритими, в них застосовується ротація вчителів згідно з графіком для забезпечення навчальними ресурсами та їжею тих, хто її потребує. В Австралії та Беніні не було видано урядових директив щодо припинення роботи шкіл, але деякі школи зупинили діяльність за власною ініціативою. У Бахреїні учнів попросили не приходити у школу, але вчителів, за виключенням тих, хто має дітей, попросили продовжити приходити до школи.

На запитання, що уряд або мережа шкіл зробила для забезпечення академічного навчання учнів, більшість респондентів зазначила «нічого», після чого було заохочення закладів освіти використовувати онлайн ресурси. В деяких відповідях було зазначено, що рекомендації від міністерства освіти не відповідають реаліям школи. Декілька респондентів вказали на чіткі плани впровадження стратегії, що може підтримати школи у продовженні навчального процесу в умовах кризи. Декілька шкіл мали змогу використовувати онлайн платформи для продовження освітнього процесу, і в декількох країнах уряд поклався на освітнє телебачення для трансляції освітніх програм. Наступні відповіді ілюструють приклади урядових або шкільних ініціатив для продовження навчального процесу:

- » Забезпечують навчальні матеріали та ресурси в онлайн режимі (Аргентина)
- » Заохочують до дистанційного / онлайн навчання на професійних платформах. Кожна школа використовує платформу, що проста для використання для персоналу та учнів (наприклад Google Drive /Microsoft Teams) (Австралія).
- » Освітні програми транслюються на національних каналах телебачення / підкреслюється важливість продовження «освіти вдома» (Бельгія).
- » Школи організують вчителів з різних предметів для продовження онлайн навчання, провінційні та муніципальні департаменти освіти організують експертів для забезпечення шкіл навчальними ресурсами та планами (Китай).
- » Поєднання ресурсів з різних предметів для створення державного телебачення, веб сторінок, використання соціальних медіа для інформування щодо доступу до цих ресурсів (Коста Ріка).

- » Створення Міністерством спеціального веб-сайту [https:// nadalku.msmt.cz/cs](https://nadalku.msmt.cz/cs) для онлайн освіти (Чеська Республіка).
- » Міністерство освіти та досліджень забезпечує щоденну підтримку для всіх освітніх організацій, включаючи тих, хто працює з молоддю (школи хобі, відкриті центри для молоді тощо) [https://www. hm.ee/et/koroonaviiruse-leviku-tokestamine-info-haridusastustele](https://www.hm.ee/et/koroonaviiruse-leviku-tokestamine-info-haridusastustele) Додатково «Фонд Іннове» ([https://www.innove.ee/uudis/info-ja-nouanded- vanematele-oma-lapse-toetamiseks-COVID-19-pandeemia-ajal/](https://www.innove.ee/uudis/info-ja-nouanded-vanematele-oma-lapse-toetamiseks-COVID-19-pandeemia-ajal/)) та Фонд Інформаційних технологій для освіти ([https://www.hitsa.ee/e- ope-korduma-kippuvad-kusimused](https://www.hitsa.ee/e-ope-korduma-kippuvad-kusimused)) забезпечують інформаційну та організаційну підтримку дистанційної освіти. В Естонії всі навчальні матеріали доступні у паперовому вигляді та онлайн. Оскільки багато закладів освіти і до цього використовували цифрові ресурси, наразі вони не потребують додаткової підтримки чи вказівок. Ми зараз працюємо над підтримкою ІКТ системи для забезпечення повного обслуговування всіх шкіл, вчителів, учнів та батьків. Більш того, 15 Березня на відкритому вебінарі (за підтримкою Міністерства освіти) були видані рекомендації батькам для підтримки їхніх учнів в онлайн навчанні. Обговорення між освітніми інспекторами Міністерства освіти та спеціалістів у галузі освіти від місцевої влади для демонстрації підтримки, визначення найкращих прикладів організації роботи та проблем, що виникають. Інспектори зосереджують у вагу на найкращих результатах та поширюють їх по країні, шукають варіанти розв'язання проблем (Естонія).
- » Школи (навчальні заклади) були повинні організувати навчальний процес у надзвичайних умовах. Фінська національна агенція освіти підтримує навчальні заклади у плануванні та організації різноманітних гнучких навчальних моделей. Учням запропонували залишатися вдома, якщо навчання організоване дистанційно (Фінляндія).
- » Виникає необхідність підтримки контактів між учнем та вчителем. З цією метою, вчителі повинні забезпечити, особливо використовуючи існуючі мережі (цифрові робочі місця, електронну пошту та подібні технології приватних закладів) для того, щоб учень мав доступ до навчальних матеріалів та міг виконувати завдання, домашню роботу, необхідну для навчання. Сервіс такої діяльності може існувати на безкоштовній платформі Sped: "My class at home"/«Мій клас вдома». Цей сервіс надає можливості проведення віртуальних занять, таким чином підтримуючи зв'язок між учнем, його однокласниками та вчителем (Франція).
- » Уроки будуть транслюватись з 30 березня. Телевізійні уроки охоплюють всі обов'язкові предмети з 1 по 12 класи за винятком іноземної мови та фізичної культури. Крім того, Інформаційна система освітнього менеджменту – агенція при Міністерстві освіти проводить такі заходи:
 1. Був створений Microsoft Office 365 профіль користувача (до 600 000 учнів і до 55 000 вчителів) для грузинських державних шкіл (адміністрація, вчителі, учні);
 2. Був створений спеціальний портал, що дозволяє доступ учню або батькам до профілю учня без адміністрації школи або вчителя.
 3. Були створені віртуальні класні кімнати для всіх класів і з всіх предметів в програмі Microsoft TEAMS;
 4. Віртуальні консультаційні простори було запроваджено в усіх районах Грузії, де волонтери – експерти технологій з «моделі нової школи» допомагають вчителям впроваджувати дистанційне навчання;
 5. Дані були зібрані для запровадження доступу вчителів та учнів до Інтернету та цифрових технологій. Відповідно до статистичних даних в команді було 750 активних

користувачів щодня, до 23 квітня очікується 138698 користувачів Команди, Кількість активних користувачів Офісу 365 23 березня – 143140, активних користувачів електронної пошти 23 березня налічувалось 14329. Крім того, команда підтримки проекту Міністерства «Модель нової школи» активно працює з реформованими школами для поліпшення дистанційної роботи та поширення досвіду серед інших шкіл та вчителів (Грузія).

- » Навчання було трансформовано у цифрове. Уряд намагається надати підтримку для таких шкіл / вчителів. Але більшість ініціатив з'являються у самих школах. Спостерігається динамізм та активна діяльність у багатьох школах (Угорщина).
- » Щоденно транслюються уроки на національному телебаченні, що проводять К12 вчителі (24 уроків, одночасно, 6 годин за день арабською мовою та на івриті). Підтримка навичок з проведення цифрових занять та вебінарів. Цифрові завдання та медіа контент, що складає до 80% національної програми навчання, доступні у порталі вчителя та портали учнів та батьків (Ізраїль).
- » Міністерство освіти створило онлайн сторінки, відео рекомендації, віртуальні зустрічі, пропонує платформи Е-навчання, забезпечує завдання, координує діяльність з метою розвитку нового навчального середовища, посилює використання цифрового контенту та нових дидактичних моделей, забезпечує вчителів безкоштовними модернізованими технологіями дистанційного навчання, за допомогою регіональних робочих груп, забезпечує технічну підтримку шкіл, здійснює моніторинг ініціатив, запроваджує форми економічної підтримки для соціально та економічно незабезпечених учнів (Італія).
- » Національний уряд (Міністерство освіти, культури, спорту, науки та технологій) підтримує місцеві ради з освіти, що забезпечують адекватні заходи з навчання, такі як ініціація відповідного навчання вдома та проведення додаткових уроків після закінчення карантину. Міністерство освіти також створило портал на підтримку навчання, який пропонує різноманітні поради для вивчення кожного предмету, безкоштовні навчальні матеріали та відео, які можливо використовувати дома, веб-сайт для розповсюдження ефективного досвіду деяких шкіл та рад освіти. Також, Міністерство на своєму веб-сайті розміщує інформацією про онлайн навчання (Японія).
- » Національний центр освіти (який підпорядкований Міністерству освіти та науки Республіки Латвія) розробив Методичні рекомендації для закладів професійної та загальної освіти для імплементації дистанційного навчання у всіх навчальних закладах. Вони пропонують поради для керівників шкіл, вчителів та батьків щодо організації та адаптації навчального процесу до дистанційної моделі, як модифікувати навчальні програми, пропонує доступні ІКТ технології та платформи, забезпечує рекомендаціями як забезпечити необхідний добробут учнів та вчителів. У додаток, Рекомендації для батьків, Рекомендації для вчителів та ІКТ Рекомендації для вчителів представлено онлайн. Ці матеріали доступні на веб-сайтах Міністерства освіти і науки Латвії та Росії на двох основних мовах <https://www.izm.gov.lv/lv/macibas-attalinati>. Національне телебачення Латвії у співпраці з Національним центром освіти підготували спеціальну тижневу збірку освітніх та розважальних телевізійних програм для різних вікових груп. Національне телебачення також транслює відомі театральні вистави для учнів. Завдяки координації Міністерства освіти та науки учням, які не мають Інтернету вдома, забезпечується технологічна підтримка. Найбільші оператори мобільних мереж LMT та BITE забезпечують мобільними телефонами та планшетами 5000 учнів (майже 3% від загальної кількості учнів) у Латвії. Такі заходи вживаються разом із ІКТ асоціаціями та муніципалітетами для підвищення потужностей Інтернет з'єднання для деяких шкіл Латвії. З метою

забезпечення неперервності навчального процесу, учні забезпечуються друкованими підручниками та іншими навчальними матеріалами. Деякі школи готують спеціальні щоденні комплекти з підручниками та іншими навчальними матеріалами, що доставляються учням (Латвія).

» Школи реагують дуже швидко, запроваджуючи дистанційний контакт зі учнями. Ми розробили мережу підтримки з рекомендаціями для підготовки онлайн уроків, організаційних питань, питань створення доступних відкритих безкоштовних ресурсів. Зараз, ми готуємося до 3-го семестру, забезпечуючи рекомендації для організації розкладу, навчальної діяльності та нормалізації 3-го семестру. Серйозний виклик з'являється у контексті забезпечення навчального процесу для учнів низького соціально-економічного статусу. Ми створили мережу партнерських інституцій, що забезпечують контакт з такими учнями, і це розглядається як невідкладна справа (Португалія).

Забезпечена підтримка для переходу на онлайн навчання за допомогою партнерства з різноманітними провайдерами (Google, Microsoft, тощо), підписано контракт партнерства з каналами національного телебачення для Телешкільної програми, проводиться робота для адаптації календарного плану шкільної діяльності до нових умов з метою нормального закінчення учнями навчального року, без необхідності повторного навчання (Румунія).

» (1) Передусім для учнів і студентів початкової, середньої школи та професійної освіти, які не мають необхідних пристроїв, та для яких вони не надані школою або муніципалітетом, виділено 2.5 млн. євро для придбання таких пристроїв для дистанційного навчання. (2) Початкові та середні школи можуть залишатися відкритими для тих учнів, батьки яких працюють у критично важливих галузях таких як медицина та поліція. (3) Заклади вищої та професійної освіти можуть залишатися відкритими для навчання тих учнів, які не можуть використовувати дистанційну модель навчання дома. Заклади можуть самі обирати форму роботи у кампусі закладу, якщо вона координується із загальними рекомендаціями щодо роботи в умовах пандемії. (4) Інтернатурса та інші види освітньої діяльності за межами закладу можуть бути продовжені, якщо працедавець не змушений зупинити діяльність своїх організацій. (5) Особлива увага має бути приділена інформаційній підтримці учнів, які навчаються закордоном. (6) Разом з освітніми організаціями та муніципалітетами, ми уклали додаткову угоду щодо отримання учнями найкращої можливої освіти протягом кризи, що зазначено в наших відповідях на інші питання (Нідерланди).

Курикулум і ресурси

Більшість респондентів не визначила особливі пріоритети у навчальних планах, коли їх попросили це зробити. Широкий спектр платформ та онлайн сайтів з освітнім контентом був названий для ідентифікації ресурсів, що підтримують академічну діяльність учнів під час карантину. Вони вміщені у Додатку В.

Дуже мало респондентів згадали, що вони покладаються на інструкції, радіо передачі та подкасти для підтримки процесу навчання вдома. Деякі респонденти сказали, що країни покладаються на станції державного телебачення, які транслюють щоденні програми і сфокусовані на деяких предметах та класах.

Дуже мало респондентів відповіли на запитання - які ресурси онлайн інструкцій використовувались для підтримки професійного розвитку вчителів.

Нижче наведено приклади таких рідких випадків використання онлайн ресурсів:

Opentunti <https://opentunti.fi/> Yle Triplet: <https://yle.triplet.io/www.amazingeducationalresources.com> – онлайн збірка технологій та матеріалів дистанційного навчання,

<https://yle.fi/aihe/oppiminen> Відкритий безкоштовний освітній ресурс та навчальні матеріали

aof.fi- Library of Open Відкритий освітній ресурс, який можна використовувати для пошуку, збирання та розповсюдження відкритих освітніх ресурсів для всіх рівнів освіти.

Finna.fi – збірка фінських архівів, бібліотек та музеїв. Існують також окремі банки матеріалів, перелік деяких педагогічних прийомів та інформація щодо самоосвіти вчителів (Фінляндія).

<https://www.cned.fr/maclassealamaison/> онлайн вебсайт Міністерства освіти, що пропонує деякі рекомендації. Університети також почали надавати інформацію / рекомендації, наприклад як використовувати віртуальні технології такі як Zoom (Франція).

Національний інститут розвитку учителів школи та персоналу пропонує декілька програм для вчителів <https://www.nits.go.jp/en/> (Японія).

Навчальні ресурси (Латвія) <https://mape.skola2030.lv>, <https://visc.gov.lv/>. Педагогічні технології, особливості оцінювання та взаємодії учнями для онлайн навчання: <https://socrative.com>, <https://create.kahoot.it>, <https://quizizz.com>, <https://quizlet.com>.

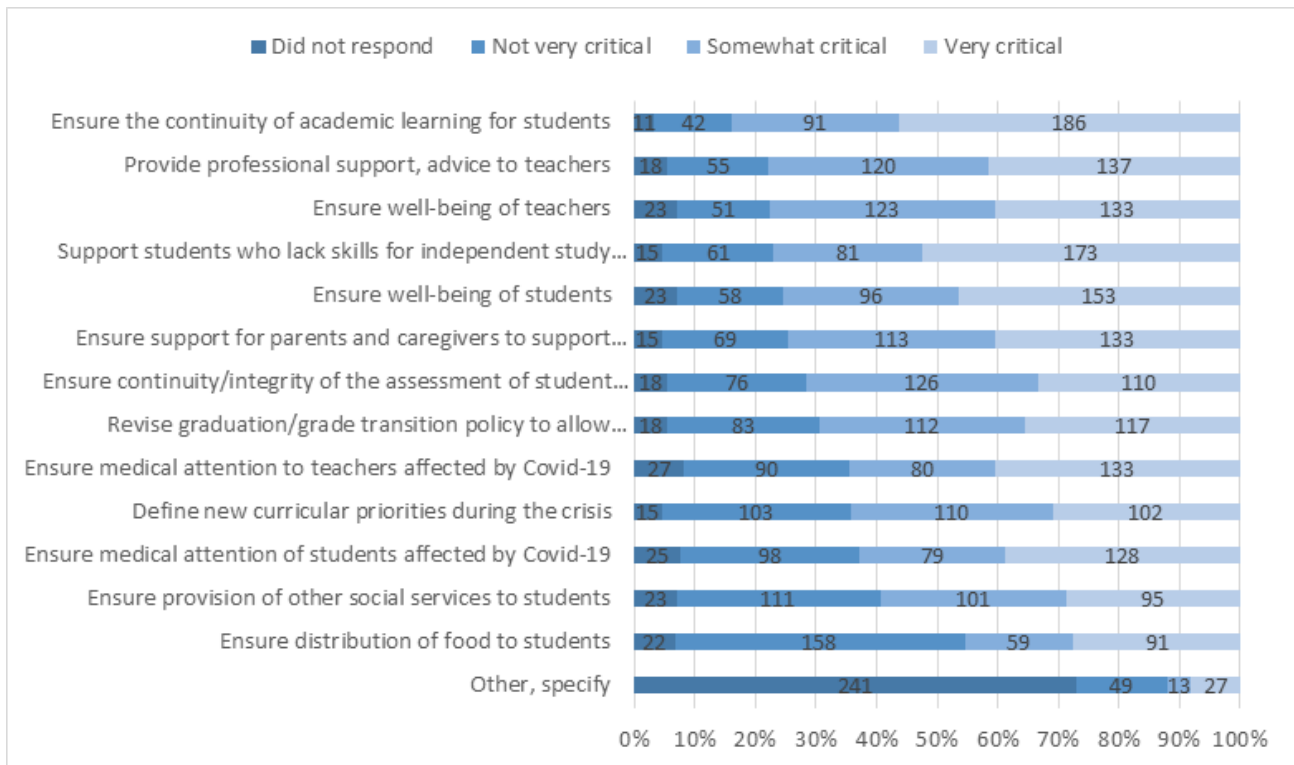
Практична інформація, технології та поради щодо організації дистанційного навчання, і спеціальна секція найбільш поширених питань щодо дистанційного навчання та відповідей на них доступна на сайті Міністерства освіти і науки <https://www.izm.gov.lv/lv/macibas-attalinati> і Національного центру освіти https://visc.gov.lv/aktualitates/info_20200318.shtml (Латвія)

Які потреби респонденти визначили як критично важливі у цей час?

Респондентів попросили класифікувати урядові рішення у певних питаннях освітньої політики під час кризи відповідно до їх важливості. Відповіді представлено у таблиці нижче. Галузі, що визначені як найбільш важливі: забезпечення академічного навчання для учнів, підтримка учнів, які не мають достатньо навичок для самостійного навчання, забезпечення добробуту учнів, забезпечення професійної підтримки учителів, забезпечення добробуту та медичної підтримки учителів. Водночас, значна кількість респондентів розглядають як дуже важливими або достатньо важливими й інші проблеми, такі як перегляд вимог до випускників навчальних закладів, забезпечення об'єктивності процесу оцінювання, визначення нових пріоритетів навчальних планів та забезпечення соціальних послуг та їжі для учнів.

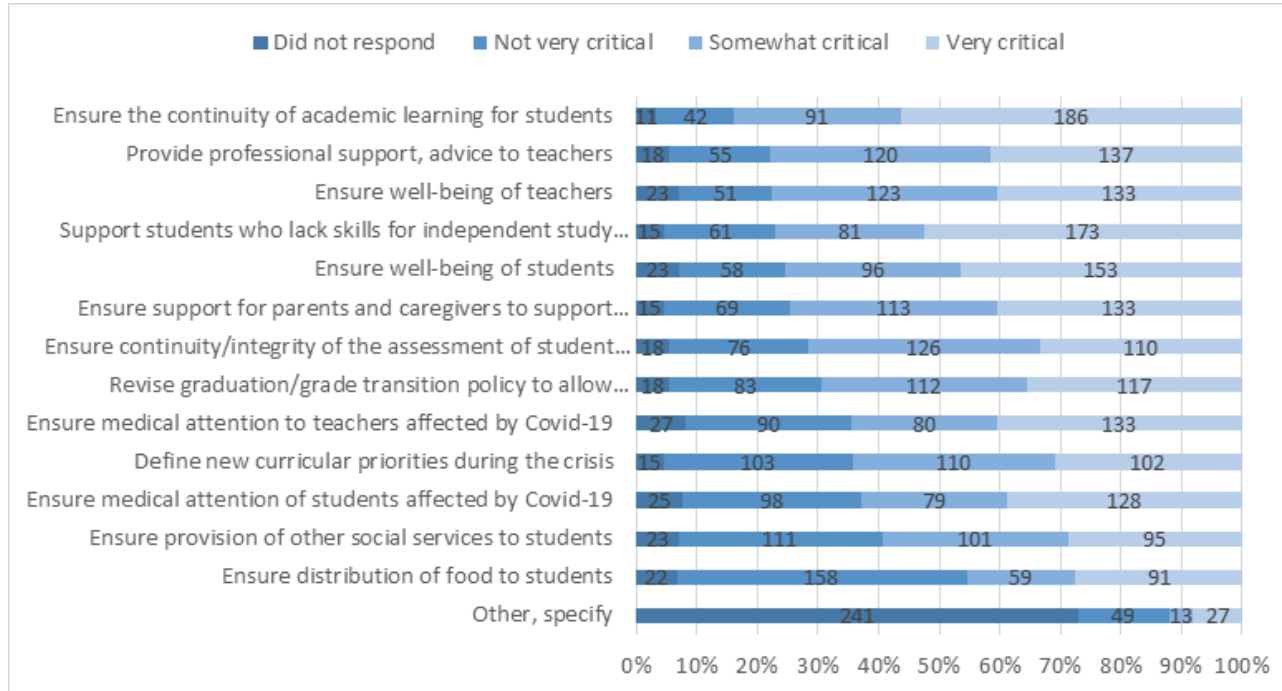
Респондентів також попросили визначити, які з цих питань були би найбільш складними. Відповіді подано в таблиці 3. Питання, визначені як найбільш складні більшістю респондентів: забезпечення неперервності навчання для учнів, підтримка учнів, які не мають достатньо навичок самостійної роботи, забезпечення неперервності та об'єктивності оцінювання академічних результатів учнів, забезпечення підтримки батьків для того, щоб вони допомагали своїм дітям, забезпечення добробуту учнів та учителів. Значна кількість респондентів, тим не менш, вважають і решту проблем дуже складними для розв'язання.

Таблиця 2. Наскільки важливі наступні освітні пріоритети в умовах кризи?

Source: Global Education Innovation Initiative at Harvard and OECD Rapid Assessment of COVID-19 Education Response. March 18-27, 2020

Таблиця 3. Наскільки складним було би звернення до наступних питань?

Source: Global Education Innovation Initiative at Harvard and OECD Rapid Assessment of COVID-19 Education Response. March 18-27, 2020

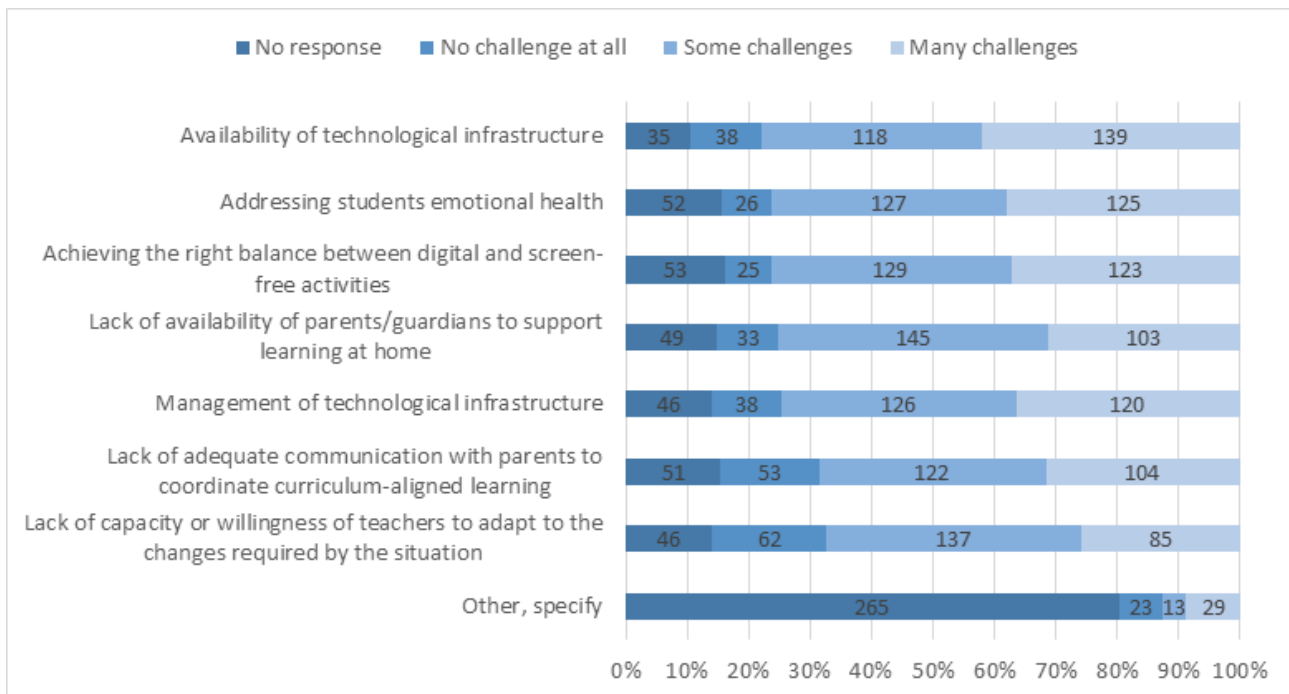
Відповідь освіти на кризу COVID-19

Більшість респондентів вважає, що сектори найбільших викликів в освіті - це наявність технологічної інфраструктури, вирішення питань емоційного здоров'я учнів, віднаходження

правильного балансу між цифровою та без екранною діяльністю та управління технологічною інфраструктурою. Результати подано в таблиці 4.

Ці результати узгоджуються з результатами опитування PISA 2018. За даними PISA, у країнах ОЕСР пересічно 9% 15-річних учнів не мають у своїх домівках спокійного місця для навчання, а в Індонезії, Філіппінах та Таїланді цей показник перевищує 30%. Навіть у Кореї, яка показала найкращі результати виконання PISA, кожен п'ятий учень із чверті найбільш соціально-економічно неблагополучних шкіл не має, де навчатися вдома. Доступ до комп'ютера, за допомогою якого учні можуть виконувати роботу в своїх домівках, також є проблемою. У Данії, Словенії, Норвегії, Польщі, Литві, Ісландії, Австрії, Швейцарії та Нідерландах понад 95% учнів зазначили, що у них є комп'ютер, який можна використовувати для роботи вдома, однак в Індонезії це лише 34%. Практично у кожного 15-річного учня соціально-економічно розвинених шкіл США є комп'ютер, з яким можна працювати вдома, але він є лише в трьох з чотирьох учнів неблагополучних шкіл; у Перу - це 88% учнів у привілейованих школах, порівняно із 17% у школах з обмеженими можливостями.

Таблиця 4. Наскільки складно було реалізувати таке?

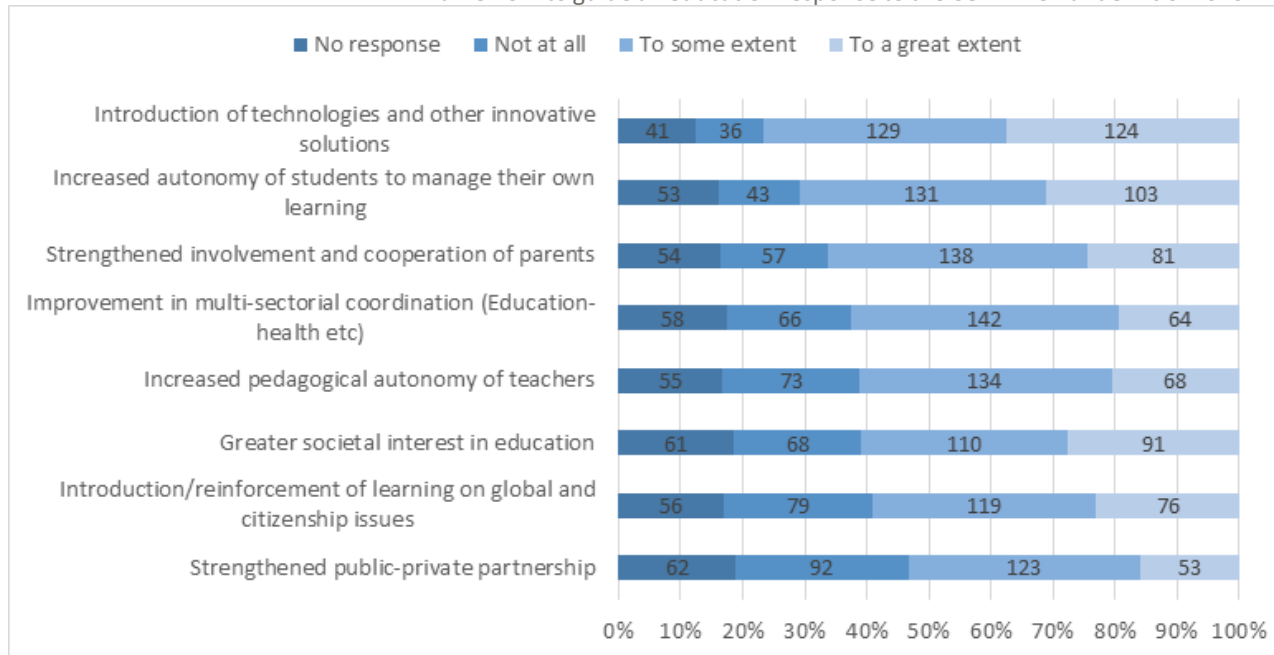

Source: Global Education Innovation Initiative at Harvard and OECD Rapid Assessment of COVID-19 Education Response. March 18-27, 2020

Чи є освіта, що відповідає на виклики цієї кризи?

Значний відсоток респондентів, які взяли участь в опитуванні, зазначає, що несподівані позитивні освітні результати, спричинені кризою, зумовлені впровадженням технологій та інших інноваційних рішень, підвищенням самостійності учнів у керівництві власним навчанням, як це видно у таблиці 5.

Таблиця 5. Чи спричинили зміни неочікувані позитивні результати навчання?

Source: Global Education Innovation Initiative at Harvard and OECD Rapid Assessment of COVID-19 Education Response. March 18-27, 2020

Готовність учнів та шкіл до навчання в онлайн під час пандемії. Дослідження PISA

Докази, отримані Програмою ОЕСР у PISA, свідчать, що більшість освітніх систем, які брали участь у PISA 2018 року, не готові запропонувати більшості учнів можливості для навчання онлайн. Дані базуються на репрезентативних вибірках з 79 освітніх систем, що включають понад 600 000 15-річних. Якщо не зазначено інше, дані стосуються середнього показника в 36 країнах ОЕСР. Дані, які не наведені в цій примітці, доступні через базу даних PISA.

Доступ учнів до цифрового світу

Докази, отримані Програмою ОЕСР в Міжнародному оцінюванні учнів (PISA), показують, що більшість освітніх систем, які брали участь у PISA 2018 року, не готові запропонувати більшості учнів можливості для навчання онлайн. Дані базуються на репрезентативних вибірках з 79 освітніх систем, що включають понад 600 000 15-річних. Якщо не зазначено інше, дані стосуються середнього показника в 36 країнах ОЕСР. Дані, які не наведені в цій примітці, доступні через базу даних PISA.

Почнемо з основ. У країнах ОЕСР пересічно 9% 15-річних учнів не мають навіть власного місця для навчання у своїх домівках, а в Індонезії, Філіппінах та Таїланді цей показник становить понад 30%. Це не випадкова група, до неї, як правило, належать учні неблагополучного походження. У Кореї в п'яти учнів із чверті найбільш соціально-економічно неблагополучних шкіл немає, де навчатися вдома.

Для навчання онлайн потрібно не просто місце для навчання, а й комп'ютер, яким можуть користуватися учні вдома. Тут також дані PISA виявляють важливі прогалини. У Данії, Словенії, Норвегії, Польщі, Литві, Ісландії, Австрії, Швейцарії та Нідерландах понад 95% учнів

повідомляють, що вони мають змогу використовувати комп'ютер для своєї роботи. В Індонезії це лише 34%. Тут також спостерігаються дуже великі розриви в соціально-економічних групах. Наприклад, практично кожен 15-річний в школах США в районах з високим рівнем соціально-економічного розвитку має комп'ютер для роботи вдома, але лише троє з чотирьох учнів у школах в неблагополучних районах мають таку можливість. А в Перу – це 88% учнів у привілейованих школах, порівняно із 17% у школах в районах з обмеженими можливостями.

Для онлайн навчання необхідний Інтернет. Знову ж таки, є країни, в яких забезпечено практично загальний доступ до Інтернету вдома, тоді як в інших країнах він доступний лише для половини 15-річних. У Мексиці 94% 15-річних дітей, які мають привілейоване походження, мають доступ до Інтернету вдома, і лише 29% осіб з неблагополучних сімей. У цій галузі важливою є географія.

Підготовленість вчителів та шкіл

Інша частина рівняння – це питання, наскільки добре навчальні заклади обладнані та мають досвід онлайн навчання, і наскільки добре вчителі підготовлені та займаються онлайн навчанням. Навіть там, де онлайн освіта безпосередньо не реалізується в школах, стан технологій дає певні ознаки готовності системи освіти. Більш того, успіх багатьох учнів протягом найближчих тижнів і місяців критично залежатиме від підтримки тісних стосунків зі своїми вчителями. Особливо це стосується учнів з несприятливого середовища, які можуть не мати батьківської підтримки або яким не вистачає стійкості, стратегій навчання або залучення до самостійного навчання. Не повинно бути ілюзій щодо впливу від поєднання економічних труднощів і закриття школи для найбідніших дітей. Цим дітям потрібна впевненість у своїх вчителів, що підкреслює важливість зайнятості й зв'язку вчителів з учнями. Є ще один результат розгляду: дослідження PISA 2018 продемонструвало, що серед 15-річних учнів в усіх країнах ОЕСР лише 1 з 9 учнів зміг розрізнити факти та думки на основі неявних (прихованих) підказок, що стосуються змісту чи джерела інформації. Таким чином, без ґрунтовного супроводу та підтримки вчителів учням буде складно самостійно орієнтуватися у світі онлайн навчання.

Наявність технологій

Для початку, у середньому для країн ОЕСР, у школі є майже один комп'ютер для кожного 15-річного учня для навчальних цілей (співвідношення комп'ютер-учень дорівнює 0,8). В Австрії, Ісландії, Люксембурзі, Макао (Китай), Новій Зеландії, Великобританії та Сполучених Штатах співвідношення комп'ютер-учень становить 1,25 або більше, а в Албанії, Бразилії, Греції, Косові, Чорногорії, у Марокко, Туреччині та В'єтнамі є лише один комп'ютер для кожного 4-го учня (співвідношення = 0,25) або менше.

У більшості країн розподіл комп'ютерів серед учнів у школах, як правило, більш співмірний, ніж розподіл комп'ютерів для учнів вдома. Фактично, у 16 країнах та економіках країн співвідношення комп'ютер-учень є вищим у неблагополучних школах, ніж у привілейованих школах. У 17 країнах та економіках кількість комп'ютерів, доступних на одного учня, більша у привілейованих школах, ніж у непривілейованих.

Спостерігається помітний прогрес в обладнанні шкіл комп'ютерами, з широким зростанням співвідношення комп'ютер-учень у період між 2009 та 2018 роками. Найбільше збільшення середньої кількості комп'ютерів на 15-річного учня спостерігалось в Естонії, Ісландії, Литві, Люксембург, Швеції, Сполучених Штатах. У середньому для країн ОЕСР в 2018 році був доступний один додатковий комп'ютер на кожні чотири учня, ніж це було доступно у 2009 році (0,26 додаткового комп'ютера на одного учня).

Відповідність технологій

Наявність пристроїв не достатньо свідчить про їх відповідність. У дослідженні PISA відзначено, що трохи більше двох третин 15-річних учнів навчаються у школах, де директори повідомляють, що цифрові пристрої в школі є достатньо потужними з точки зору їх обчислювальної спроможності. Так, в Японії таких пристроїв менше половини, а в Косово їх один на кожну п'яту школу. Також надані дані демонструють великі розриви між соціально-економічними групами.

Також важливо й те, що хоча в чотирьох китайських провінціях, які беруть участь у PISA (Пекін, Цзянсу, Шанхай та Чжецзян), у Литві, Сінгапурі, Словенії та Данії 9 з 10 учнів навчаються в школах, директор яких повідомив, що пропускна здатність чи швидкість мережі Інтернет є достатньою. Це стосується лише 6 з 10 директорів шкіл в середньому по країнах ОЕСР і для менш ніж третини шкіл в Уругваї, Брунеї Даруссаламі, Португалії, Мексиці, Німеччині, Республіці Північна Македонія, Аргентині, Колумбії, Панамі, Марокко, Бразилії, Перу та Косово.

Така сама картина спостерігається, коли мова йде про придатність/адекватність програмного забезпечення. Навіть у такій прогресивно розвиненій країні, як Японія, лише 40% 15-річних учнів навчаються у школах, керівник яких повідомляє про наявність достатнього програмного забезпечення.

Примітно, що учні, які відвідують школи з більшою кількістю комп'ютерів на одного учня, набрали нижчий бал за оцінкою PISA, ніж їхні однолітки в школах з меншою кількістю комп'ютерів на одного учня. В середньому для країн ОЕСР один додатковий комп'ютер на одного учня в школі асоціювався з 12-бальним зниженням балів з читання перед врахуванням інших факторів, та зменшенням на 6 балів після обліку соціально-економічного профілю учнів та шкіл. Незважаючи на те, що ця негативна асоціація між показником «комп'ютера на одного учня» та балами, які отримали учні, може мати багато причин, проте, це дозволяє припустити, що для отримання переваг з точки зору кращого навчання потрібно більше, ніж надання технологій. Це є попереджувальним сигналом у той момент, коли онлайн навчання стає єдиним варіантом.

Стаціонарні робочі пристрої в школі не допоможуть, коли учням потрібно навчитися вдома. У цьому сенсі обнадіює те, що 40% усіх комп'ютерів, доступних 15-річним школярам, є портативними. У кількох країнах з високим рівнем доходу більшість комп'ютерів, доступних у школі, є портативними: у Данії, Норвегії, Сінгапурі та Швеції 9 з 10 комп'ютерів є портативними, а в США – 8 з 10 комп'ютерів, які є портативними. Навпаки, у 50 країнах та економіках лише 30% усіх комп'ютерів, доступних у школі, є портативними. На Кіпрі, Грузії, Йорданії, Мальті, Марокко, Філіппінах та Таїланді лише один з 10 комп'ютерів, максимум, є портативними.

Портативні комп'ютери частіше доступні в соціально та економічно привілейованих школах, ніж у школах з обмеженими економічними можливостями, в середньому в країнах

ОЕСР та в 21 системі освіти, які брали участь у PISA 2018. Дійсно, збільшення доступності портативних комп'ютерів між 2015 та 2018 роками сталося за рахунок закупівель, здійснених школами, які входять до другої, третьої та найвищої чверті з загальної сукупності шкіл за розподілом відповідно до їхнього соціально-економічного статусу, тоді як серед шкіл, що перебувають у неблагополучному стані, частка портативних комп'ютерів протягом цього періоду не змінювалася. Як результат, різниця у доступі до портативних комп'ютерів, пов'язана із соціально-економічним статусом, зросла між 2015 та 2018 роками.

Використання технологій та підготовленість вчителів

Технології є ефективними відповідно до ступеня їх використання. При проведенні PISA 2018 директорів шкіл запитали про різні аспекти можливостей їхньої школи покращити навчання за допомогою цифрових пристроїв. У середньому по країнах ОЕСР 65% 15-річних дітей навчаються в школах, директор яких вважає, що їхні вчителі мають необхідні технічні та педагогічні навички для інтегрування цифрових пристроїв у навчання. Це підкреслює величезні потреби в навчанні, які стоять перед освітніми системами, щоб підготуватися до освітніх технологій. Знову ж таки, це значно відрізняється між соціально-економічно привілейованими та неблагополучними школами. Наприклад, у Швеції це спостерігається у 89% забезпечених шкіл, та у 54% у шкіл з обмеженими фінансовими можливостями. Ці цифри засвідчують те, що школи можуть підсилити, а не пом'якшити ті недоліки, що випливають з індивідуальної ситуації вдома.

У середньому в країнах ОЕСР близько 60% 15-річних учнів навчаються в школах, керівники яких вважають, що вчителі мають достатньо часу для підготовки уроків з інтегруванням цифрових пристроїв, починаючи від близько 90% у чотирьох провінціях Китаю і трохи більше 10% у Японії.

Картина схожа, коли мова йде про наявність ефективних професійних ресурсів для вчителів, щоб навчитися використовувати наявні цифрові пристрої.

Близько 55% учнів навчалися в школах, де вчителям надається стимул для інтеграції цифрових пристроїв у своє навчання, або там, де є достатньо кваліфікованого персоналу технічної допомоги.

Доступ до ефективних онлайн платформ для навчання

Найбільш важливим для цієї кризи є доступність та наявність ефективних онлайн платформ для навчання. В середньому в країнах ОЕСР близько половини 15-річних дітей навчаються в школах, керівник яких повідомив, що у них наявні дієві онлайн платформи для підтримки навчання. Знову ж таки, існує велика різниця в різних країнах та між ними. У Сінгапурі, чотирьох провінціях Китаю та Макао (Китай) та Данії 9 з 10 учнів навчаються в школах, які мають ефективну онлайн платформу для підтримки навчання, тоді як в Аргентині, Коста-Ріці, Косові, Панамі, Люксембурзі, Японії, Перу, у Республіці Північна Македонія, Білорусі та Марокко - менше 30% шкіл.

Учні, які відвідують школи з більшим потенціалом для підвищення рівня викладання та навчання за допомогою цифрових засобів, набрали вищий показник PISA в середньому для країн ОЕСР. Наприклад, учні в школах, керівник яких повідомив, що пропускна здатність або швидкість мережі в Інтернеті є достатньою, набрали на 10 балів більше з читання, в середньому для країн ОЕСР, тоді як учні шкіл, де вчителі мають необхідні технічні та педагогічні навички для інтеграції цифрових пристроїв для навчання набрали на 5 балів вище. Однак після обліку соціально-економічного профілю учнів та шкіл відмінності в балах читання виявилися не статистично значущими для 10 з 11 обчислених показників, в середньому для країн ОЕСР.

Шкільні практики ефективного використання цифрових засобів

На ефективність використання цифрових засобів та ІКТ у процесі викладання та навчання може впливати політика школи та її практичний досвід. PISA 2018 в опитуванні директорів шкіл з'ясувала, чи мають школи офіційні документи (наприклад, письмові розпорядження, програми чи шкільну політику) або певний досвід (наприклад, регулярно заплановані зустрічі, наради), спрямовані на підтримку ефективного використання цифрових засобів в класі.

У середньому, в країнах ОЕСР найбільше спостерігаються такі шкільні практики, спрямовані на покращення навчання через використання цифрових засобів, як: регулярні дискусії між директорами та вчителями щодо використання цифрових засобів у педагогічних цілях (63% учнів відвідують школи, що застосовують цей досвід); складання письмових шкільних наказів щодо використання цифрових засобів (62% учнів відвідують ці школи); наявність спеціальної програми для підготовки учнів щодо відповідальної поведінки в Інтернеті (60% учнів відвідують ці школи).

Навпаки, у середньому для країн ОЕСР найменш поширеними є такі практики: наявність спеціальної програми сприяння співпраці вчителів щодо використання цифрових засобів (36% учнів відвідували школи, які мають таку програму); наявність запланованого часу для вчительських нарад з метою поділитися досвідом, оцінити або розробити інструктивні матеріали та підходи для використання цифрових пристроїв (44% учнів відвідують ці школи); письмові накази про використання цифрових засобів у педагогічних цілях у школі (46% учнів відвідують ці школи).

Шкільні методичні вказівки та шкільні практики для підвищення рівня викладання та навчання за допомогою цифрових засобів частіше спостерігаються в соціально та економічно розвинутих школах, ніж в школах з обмеженими можливостями.

Додаток

Онлайнові платформи та освітні ресурси, вказані респондентами

Ми включаємо ці ресурси, не перевіряючи та не оцінюючи їх. Також ми не маємо інформації про якість та репрезентативність цих ресурсів.

Онлайнові платформи:

Google, Google classroom, Google suite, Google Hangout, Google Meet

Facebook

Microsoft one note

Microsoft, SEQTA, education Perfect

Google Drive/Microsoft Teams

Moodle

Zoom

Seesaw

ManageBac

Ed Dojo

EdModo

<https://mediawijs.be/tools>

Youtube, ebscohost,

progentis PhET

Screencastify

RAZ Kids

IXL

Веб-сайти

[https://learning.careyinstitute.org/;](https://learning.careyinstitute.org/)

<https://www.learninginpractice.org/moving-learning-online?preview=true>

<https://eduthek.at/schulmaterialien>

<http://e-education.brac.net/>

www.techedu.gov.bd

<https://www.klascement.net/thema/geen-les-op-school>

www.mon.bg

<https://play.google.com/store/apps/details?id=secondary.academy.miya&hl=eneducarcchile.cl>

<https://learnenglishkids.britishcouncil.org>

<https://educationaboveall.org/#!/news/eaaprovides-home-learning-support-for-parents-andguardians>

<https://hundred.org/en/articles/a-guide-for-caring-for-children-during-extended-family-confinement>

<https://www.jenniferchangwathall.com/resources>

<https://www.mckinsey.com/business-functions/organization/our-insights/leadership-in-a-crisisresponding-to-the-coronavirus-outbreak-andfuture-challenges?cid=other-eml-alt-mip-mck&hlkid=c253534b9ada4e3da6593104054fe111&hctky=9652078&hdpid=16a43b5b-480b-4b3b-b8cf-bc20fcc11b08#>

<https://www.cois.org/about-cis/perspectives-blog/blog-post/~board/perspectives-blog/post/>

<http://1s1k.eduyun.cn/>

www.alianzaeducativa.edu.co

<https://micuentofantastico.cr/recursos/>

<https://micuentofantastico.cr/coleccion-fantastica/>

<https://cajadeherramientas.mep.go.cr/>

<https://nadalku.msmt.cz/cs>

www.televisioeducativa.gob.mx

<https://www.esl-lab.com/>

<https://www.hitsa.ee/>

<https://www.hm.ee/et/koroonaviiruse-leviku-tokestamine-info-haridusasutustele>

https://www.facebook.com/groups/278900333094971/?ref=group_header

<https://www.innove.ee/uudis/info-ja-nouanded-vanematele-oma-lapse-toetamiseks-COVID-19-pandeemia-ajal/>

<https://www.hitsa.ee/e-ope-korduma-kippuvad-kusimused>

www.innove.ee

www.hm.ee

www.hitsa.ee

<https://minedu.fi/koronavirus-ja-varautuminen>

www.continuitepedagogique.org

<http://solidarite.edtechfrance.fr/>

<http://pronote.0640055m.ac-bordeaux.fr/pronote/professeur.html?login=true>

www.jobsandinternshipsabroad.com

<https://www.unterricht.de/>

<https://simpleclub.com/de/unlimited-basic>

<http://www.tv5monde.com/>

<https://www.wikipedia.org/>

www.galileo.edu.gt/ges

<https://www.nkp.hu/>

https://www.oktatas.hu/kozneveles/ajanlas_tantermen_kivuli_digitalis_munkarendhez/

<https://fraedslugatt.is/>

<https://krakkaruv.spilari.ruv.is>

<https://swayam.gov.in/>

<https://mhrd.gov.in/e-contents>

<https://seshagun.gov.in/shagun>

<https://swayam.gov.in/about>

www.educate.ie

www.educateplus.ie

<https://www.scoilnet.ie/>

<https://ncca.ie/en>

<http://jict.ie/home/home.php>

<https://www.pdst.ie/>

education.gov.il

<https://pop.education.gov.il/sherutey-tiksuvbachinuch/>

<https://dolly.economia.unimore.it/2019/>

<https://www.riconnessioni.it/galleria/>

<https://www.mext.go.jp/edutainment/>

<https://www.nhk.or.jp/school/>

<https://katariba.online/>

<http://www.kumamoto-kmm.ed.jp/>

https://www.mext.go.jp/a_menu/ikusei/gakusyushien/index_00001.htm

https://www.mext.go.jp/content/20200319-mxt_kouhou02-000004520_1.pdf

METI on-line learning support website

https://www.learning-innovation.go.jp/COVID_19/

www.welovereading.org

<https://darsak.gov.jo/>

<http://tiny.cc/LearningintheTimeofCorona>

<https://docs.google.com/document/d/1wB8a2Hz5olGI7Rks0GB3BHHmEAZ9TYyUZelTRMhfFoM/>

mobilebasic

www.MakeMusic.com

www.brainpop.com

Raz Kids

iXL

Mystery Science

In Thinking

www.kognity.com

www.scirra.com

Explore Learning/Gizmos

EBSCO

World Book Online

www.follett.com

<https://soma.lv>

<https://maconis.zvaigzne.lv>

<https://www.uzdevumi.lv>

<https://www.zvaigzne.lv/>

<https://www.fizmix.lv>

<https://www.nsa.smm.lt/>

<https://sites.google.com/itc.smm.lt/nuotolinis/naujienos>

<https://www.smm.lt/web/lt/nuotolinis>

www.aprende.edu.mx

www.telesecundaria.sep.gob.mx

www.librosdetexto.sep.gob.mx

<https://www.gob.mx/conaliteg>

<https://docs.google.com/spreadsheets/d/1SA1N1fQkrPkkoTNKXOwm90g7kBZD6BBCN94i0HfIG2c/edit#gid=5>

[38165332](#)

<http://sep.puebla.gob.mx/index.php/component/k2/content/estudiantes>

www.knotion.com

www.udir.no

<http://aaghi.aiou.edu.pk/>

<https://ucas-edu.workplace.com/>

<https://www.fractalup.com>

<https://readtheory.org/>

<https://www.noredink.com/>

Google classroom

Edmodo

Khan Academy

Quizlet

<http://www.gov.pl/zdalnelekcje>

<https://epodreczniki.pl/>

<https://genial.ly/>

<https://www.eduelo.pl/>

<https://epodreczniki.pl/>

<https://www.testportal.pl/>

<https://www.superkid.pl/>

HSLDA

<https://apoioescolas.dge.mec.pt/>

www.scoalapenet.ro

www.sio.si

www.zrssi.si

<https://sites.google.com/sparkschools.co.za/home-learning/home>

www.ebs.co.kr

www.edunet.net

<https://www.campustrilema.org/>

<https://coronavirus.uib.eu/>

<https://www.lamoncloa.gob.es/serviciosdeprensa/notasprensa/educacion/Paginas/2020/170320suspension->

[clases.aspx](#)

<https://intef.es/Noticias/medidas-COVID-19-recursos-para-el-aprendizaje-en-linea/>

<https://intef.es/recursos-educativos/recursos-para-el-aprendizaje-en-linea/>

http://blogs.escolacristiana.org/formacio/escola-cristiana-en-xarxa/?utm_campaign=escola-cristiana-en-xarxa&utm_medium=email&utm

<https://intef.es/recursos-educativos/recursos-para-el-aprendizaje-en-linea/recursos/profes-en-casa/>

www.skolverket.se

www.lesopafstand.nl

www.quarantainecolleges.nl

<https://communities.surf.nl/group/59>

<https://support.google.com/edu/classroom>

www.eba.gov.tr

<https://portal.nesibeaydin.com.tr>

<https://www.learn.khanacademy.org>

<http://science.cleapss.org.uk/>

Learning A to Z, BrainPop

Albert.io

Newsela

biblegateway

Rediker

Plus Portals LMS, GAFE, EduBlogs, Kahoot, Nearpod, WeVideo, FlipGrid, EdPuzzle, GMeet, Zoom, Adobe for Education, various museums and fine arts sites

<https://annenberg.usc.edu/>

www.rea.ceibal.edu.uy

www.toolsofthemind.org

Audible

Cambridge resources

Managebac

Seesaw

Використання цієї роботи, чи то в цифровий, чи то друкований спосіб, регулюється
Загальними положеннями та умовами

www.oecd.org/termsandconditions

Для отримання додаткової
інформації зверніться Андреас
Шлейхер

Andreas.Schleicher@oecd.org

Зв'яжіться з нами:

edu.contact@oecd.org

<https://oecdedutoday.com/>

<https://www.oecd-ilibrary.org/education>